

Фізична освіта і спорт

УДК 796.011.3:378.147(045)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19502575>

Особливості розвитку фізичної підготовленості студентів (економічних спеціальностей) до професійної діяльності

Павлова Тетяна Віталіївна

к. фіз. вих., доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ -03150, вул. Фізкультури 1

ORCID- <https://orcid.org/0009-0009-6487-3533>

Долженко Людмила Павлівна

к. фіз. вих., доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ -03150, вул. Фізкультури 1

ORCID- <https://orcid.org/0000-0002-8830-875X>

Кузнецова Лариса Іванівна

к. фіз. вих., доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ -03150, вул. Фізкультури 1

ORCID- [https://orcid.org / 0000-0001-9322-8984](https://orcid.org/0000-0001-9322-8984)

Іванік Оксана Борисівна

доктор філософії кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ -03150, вул. Фізкультури 1
ORCID- <https://orcid.org/0000-0002-9458-7695>

Єфанова Валентина Василівна

старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання
Національного університету фізичного виховання і спорту України

Україна, м. Київ -03150, вул. Фізкультури 1
ORCID- <https://orcid.org/0000-0002-5076-4186>

Прийнято: 11.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

***Анотація. Мета** полягає у вдосконаленні процесу фізичної підготовки студентів економічного напрямку до майбутньої професійної діяльності.*

У статті розглядаються питання необхідності розвитку фізичних здібностей і психомоторних якостей, що важливо для професійної діяльності. У таких умовах зростає потреба в оновленні методичних підходів до процесу фізичної підготовки. У процесі становлення незалежної економіки держава ставить перед закладами вищої освіти завдання забезпечення підготовки кваліфікованих фахівців [1,8,10], які мають високий рівень спеціалізованих знань, умінь і навичок, а також великий потенціал загальної та професійної працездатності. Державна програма, постанови Кабінету Міністрів України та накази Міністерства освіти і науки щодо фізичного виховання студентів передбачають до 40% навчального часу для розвитку і вдосконалення фізичних здібностей та психофізіологічних якостей, які є ключовими для успішного виконання майбутніх професійних обов'язків. Враховуючи клімато-географічні, соціально-економічні та статеві особливості організму студентів-економістів, управління навчально-тренувальним процесом набуде наукового підґрунтя. Це дозволить не лише ефективно впливати на фізичну

підготовленість студентської молоді, але й підвищити її готовність до виконання професійних обов'язків, що підкреслює актуальність обраної теми і вимагає її творчого вирішення. **Результати.** Дослідження динаміки розвитку загальних та професійно-прикладних фізичних здібностей студенток 1–3 курсів НУБіП показало переважно змішані результати. На основі дослідження констатуючого характеру та з використанням методів математичної статистики було розроблено трирівневу диференційну систему оцінювання рівня розвитку загальних і професійно-прикладних фізичних здібностей студентів економічних спеціальностей. Науково-технічний прогрес і відновлення економіки держави постійно підвищують вимоги до спеціалістів різних профілів. Це супроводжується необхідністю розвитку фізичних здібностей і психомоторних якостей, що важливо для професійної діяльності. У таких умовах зростає потреба в оновленні методичних підходів до процесу фізичної підготовки. **Висновки.** Рекомендується ширше застосовувати словесні й наочні методи, використовуючи при цьому розчленоване вивчення вправ. Значна частина вправ має виконуватися за складних умов з активним залученням зорових, слухових і тактильних аналізаторів, що вимагає забезпечення достатнього відпочинку навіть при середній або незначній інтенсивності фізичних навантажень. Основною формою організації фізичної підготовки студентів є навчальні заняття, тоді як закріплення отриманих навичок і вдосконалення професійно-прикладних фізичних здібностей відбувається в межах виробничої практики. Остання має низку переваг завдяки спеціалізованим умовам та обладнанню, а також можливості організувати оперативний контроль виконання трудових функцій. Дослідження вікових особливостей розвитку фізичних здібностей свідчить про існування динаміки в цьому процесі. Зокрема, у студенток спостерігається поступове зростання результатів у таких показниках, як "підйоми тулуба за 1 хвилину", "вис на зігнутих руках", "біг на 100 м", "кистьова динамометрія".

Також покращуються показники швидкісної координації рухів і точність дій рук. Але спостерігалась тенденція підвищення результатів з I до II курсу та зниження на III курсі. Це зумовлено тим, що обов'язкові заняття з фізичного виховання існують на I та II курсах, а на III курсі відбуваються за бажанням.

Ключові слова. Професійно-прикладна фізична підготовка, процес фізичного виховання студентів, розвиток фізичних якостей.

Peculiarities of development of physical fitness of students (economics majors) for professional activity

Pavlova Tatiana

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor at the Department of Theory and Methodology of Physical Education National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Dolzhenko Liudmyla

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor at the Department of Theory and Methodology of Physical Education National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Kuznetsova Larysa

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor at the Department of Theory and Methodology of Physical Education National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Ivanik Oksana

Doctor of Philosophy, Department of Theory and Methods of Physical Education National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Efanova Valentyna

Senior Lecturer, Department of Theory and Methods of Physical Education
National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The goal is to improve the process of physical training of students of the economic direction for future professional activity. The article considers the issues of the need to develop physical abilities and psychomotor qualities, which is important for professional activity. In such conditions, the need to update methodological approaches to the process of physical training is growing. In the process of forming an independent economy, the state sets higher education institutions the task of ensuring the training of qualified specialists [1,8,10] who have a high level of specialized knowledge, skills and abilities, as well as a great potential for general and professional performance. The state program, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine and orders of the Ministry of Education and Science on physical education of students provide for up to 40% of the training time for the development and improvement of physical abilities and psychophysiological qualities, which are key to the successful performance of future professional duties. Taking into account the climatic, geographical, socio-economic and sexual characteristics of the body of economics students, the management of the educational and training process will acquire a scientific basis. This will allow not only to effectively influence the physical fitness of student youth, but also to increase their readiness to perform professional duties, which emphasizes the relevance of the chosen topic and requires its creative solution.* **Results.** *The study of the dynamics of the development of general and professionally applied physical abilities of female students of the 1st–3rd years of National University of Bioresources and Environmental Management of Ukraine showed mostly mixed results. Based on the study of a ascertaining nature and using methods of mathematical statistics, a three-level differential system for assessing the level of development of general and*

*professionally applied physical abilities of students of economic specialties was developed. Scientific and technological progress and the recovery of the state economy are constantly increasing the requirements for specialists of various profiles. This is accompanied by the need to develop physical abilities and psychomotor qualities, which is important for professional activity. In such conditions, the need to update methodological approaches to the process of physical training is growing. **Conclusions.** It is recommended to apply verbal and visual methods more widely, using a disjointed study of exercises. A significant part of the exercises should be performed under difficult conditions with the active involvement of visual, auditory and tactile analyzers, which requires ensuring sufficient rest even with medium or low intensity of physical exertion. The main form of organizing physical training of students is training classes, while consolidating the acquired skills and improving professional and applied physical abilities occurs within the framework of industrial practice. The latter has a number of advantages due to specialized conditions and equipment, as well as the ability to organize operational control of the performance of labor functions. The study of age-related features of the development of physical abilities indicates the existence of dynamics in this process. In particular, female students have a gradual increase in results in such indicators as "body lifts in 1 minute", "hanging on bent arms", "100 m run", "hand dynamometry". Also, indicators of speed coordination of movements and accuracy of hand actions are improving. But there was a tendency for results to increase from the 1st to the 2nd year and decrease in the 3rd year. This is due to the fact that mandatory physical education classes exist in the 1st and 2nd years, and in the 3rd year they are held at will.*

Keywords. *Professional and applied physical training, the process of physical education of students, the development of physical qualities.*

Постановка проблеми. Майбутнє незалежної України, її соціально - економічний, науковий, культурний розвиток, значною мірою залежить від рівня підготовки фахівців з вищою освітою в різних областях. Здоров'я студентів [5,8], на рівні з їх соціальною зрілістю складає необхідні умови для успішного навчання у закладі вищої освіти, що у результаті позначається на рівні професійної придатності.

Державна політика щодо вищої освіти [13] визначає соціальний запит на майбутнього фахівця і ступінь його фізичної готовності. На цей час перед студентською молоддю суспільством поставлене глобальне соціально-економічне завдання в зв'язку з інтеграцією вітчизняного культурного потенціалу у світове співтовариство. Крім глибоких професійних знань з обраної спеціальності у молодого фахівця має бути високий рівень фізичної кондиції, працездатності і фізичної культури. Фізичне виховання - єдина навчальна дисципліна в ЗВО, яка навчає студентів формувати, зберігати та зміцнювати своє здоров'я. Заняття фізичним вихованням і спортом у значній мірі сприяють підготовці майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кожна професія висуває певні вимоги не лише до рівня розвитку розумових здібностей, але й до фізичних якостей, які значно впливають на робочі процеси. В одних випадках фізична підготовка сприяє підвищенню продуктивності, а праця приносить задоволення, викликаючи позитивні емоції. В інших же ситуаціях недостатність фізичної підготовки може обмежувати прояв здібностей і стримувати їхній розвиток. У таких випадках необхідно вдаватися до спеціальних тренувань. Дослідники [8,13] виділили три основні складові поняття фізичної готовності: тілесну, функціональну та рухову готовність. Кожен із цих компонентів має свої кількісні показники, які можуть проявлятися як внутрішньо, так і зовнішньо.

Зважаючи на вплив фізичної активності на людський організм, у процесі навчання доцільно враховувати кілька важливих аспектів:

- Загально-розвивальний ефект спортивної підготовки, що сприяє гармонійному фізичному розвитку.
- Спеціалізований вплив, спрямований на розвиток тих характеристик, які мають вирішальне значення для професійної діяльності.
- Цілеспрямоване тренування функціональних систем, які мають нижчий рівень розвитку і можуть обмежувати можливість опанування професії або адаптацію до робочих умов, навіть за загального задовільного чи високого рівня розвитку інших професійно важливих якостей.

Професійно-орієнтована фізична підготовка студентів у закладах освіти здійснюється як у межах обов'язкових занять за програмою фізичного виховання, так і в ході спортивних тренувань. Програма такої підготовки має включати теоретичні аспекти, практичні заняття, а також досвід суддівської та інструкторської діяльності. Водночас навчальні матеріали з професійно-орієнтованої фізичної підготовки не повинні замінювати програмний матеріал і критерії оцінювання, передбачені курсом фізичного виховання в навчальних закладах. Варто зазначити, що акцент на професійно-прикладній складовій фізичної підготовки суттєво підвищує працездатність, сприяє розвитку спеціалізованих здібностей і забезпечує всебічний комфорт у сучасному соціальному середовищі.

Пилипей Л. [9-10] визначає професійно-прикладну фізичну підготовку як особливий тип спеціалізованого процесу фізичного виховання. Він спрямований на розвиток фізичних і пов'язаних із ними психічних якостей особистості, формування професійних навичок і вмінь, а також опанування рухових навичок, адаптованих до специфіки певних умов праці або військової служби.

Ареф'єв В. та Саламаха О. [1] зазначають, що професійно-прикладна фізична підготовка є окремою формою фізичного виховання, яка тісно пов'язана з професійною підготовкою кадрів і безпосередньо інтегрована у професійну діяльність.

Демідова О. і Могилко С. [6] підкреслюють, що професійно-прикладна фізична підготовка розглядається як підсистема фізичного виховання, спрямована на максимально ефективне формування і вдосконалення властивостей та якостей особистості, які відіграють ключову роль у виконанні конкретної професійної діяльності.

Проведені дослідження та аналіз практики навчальної діяльності [3, 7] засвідчують, що хоча сформульовані теоретичні визначення професійно-прикладної фізичної підготовки є системно обґрунтованими та охоплюють конкретні навчальні завдання, їхня складність та громіздкість утруднюють їх ефективне використання в освітньому процесі. Зокрема, такі визначення є малодоступними для засвоєння студентами змісту програмного матеріалу під час викладання фізичного виховання.

Аналіз наукових праць вітчизняних дослідників свідчить про те, що переважна більшість авторів [10, 12] визначають головною метою професійно-прикладної фізичної підготовки студентів закладів вищої освіти підготовку їх до освоєння обраної професії, досягнення необхідного рівня професійної працездатності та психофізичної готовності до продуктивної діяльності. Ця концепція узгоджується з потребами сучасного виробництва, яке дедалі більше вимагає кадрових спеціалістів, здатних працювати продуктивно в умовах, що стають дедалі складнішими у контексті інтеграції науково-технічного прогресу.

На думку Шкребтія Ю. М. [12], визначення завдань професійно-прикладної фізичної підготовки слід здійснювати на основі ґрунтовного аналізу не лише навчальних умов, але й виробничої практики та практичної діяльності фахівців у межах специфічних робочих функцій кожної професії.

Завидівська Н. [7] наголошує на важливості гармонійного поєднання засвоєння трудових навичок з усебічним розвитком особистості, що, на її думку, становить одну з ключових цілей виховання молодого покоління та їхньої підготовки до активної й продуктивної участі у професійній діяльності.

Дослідження робіт багатьох авторів [2,4,11,14] демонструють, що ключовим інтегрованим завданням професійно-прикладної фізичної підготовки є створення передумов і формування готовності у майбутніх фахівців до прискореного опанування професійних навичок, досягнення високої продуктивності в обраній спеціальності, а також ефективного використання засобів фізичної культури та спорту. Це забезпечує не лише активний відпочинок, але й сприяє відновленню загальної та професійної працездатності як у робочий, так і у вільний час. Окрім того, зазначена підготовка має на меті розвиток здатності виконувати службові та громадські функції, пов'язані з впровадженням фізичної культури та спорту у професійні колективи, запобігати виникненню професійних захворювань і травматизму, а також забезпечувати тривале професійне довголіття.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не об'єктивно було б стверджувати, що останнім часом науковці не приділяють уваги проблематиці та вивченню особливостей професійно-прикладної підготовки майбутніх фахівців. Але, все ж таки можемо спостерігати, що значна частина студентської молоді має слабе здоров'я та недостатній рівень фізичної кондиції [11,13], відсутність мотивації серед студентів до занять фізичним вихованням, недостатнє матеріально-технічне забезпечення, а також недоліки в організації навчально-тренувального процесу є основними причинами проблеми. До того ж, вирішення цього завдання ускладнюються різноманітністю студентського контингенту та їх майбутньою спеціальністю. Тому недостатньо уваги, з боку науковців, приділяється уваги особливостям фізичної підготовки майбутніх фахівців за профілем спеціалізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою нашої статті є висвітлення особливостей процесу фізичної підготовки студентів економічного напрямку до майбутньої професійної діяльності.

Нашим завданням було проаналізувати та узагальнити науково-методичну літературу для встановлення ключових характеристик професійно важливих якостей особистості, а також визначити умови формування професійних якостей майбутніх фахівців економічного профілю засобами фізичного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із основних факторів, що визначають ефективність управління процесом фізичної підготовки студентської молоді, виступає наявність доступу до достовірної інформації про вікові аспекти формування фізичних здібностей та можливість здійснення оперативної оцінки впливу фізичного навантаження. Ретельний аналіз емпіричних даних (представлених у таблиці 1), отриманих в результаті вивчення вікових особливостей фізичного розвитку студенток першого-третього курсів НУБіП України, продемонстрував виражену динаміку поліпшення компонентів фізичної підготовленості даної групи залежно від вікових змін.

Таблиця 1

Аналіз результатів дослідження вікових особливостей розвитку фізичних здібностей дівчат

№ п/п	Показник	1 курс	2 курс	3 курс
		Х	Х	Х
1	Стрибок у довжину з місця, см.	176	178	176,5
2	Нахил тулуба вперед сидячи, см.	1,1	1,6	1,2
3	Згин, та розгин, рук в упорі лежачи (раз)	18	20	17
4	Кількість підйомів тулуба за 1 хв., раз	37	38	42
5	Вис на зігнутих руках, сек.	4	6	5
6	Біг 4х9 м., с.	10.8	10.9	11.2

7	Біг 100 метрів, с.		16.5	16.7	16.8
8	Біг 2000 метрів, хв., с.		11.04	11.34	11.06
9	Динамометрія (максимальне зусилля)		22	24	25
10	Динамометрія (50% від макс.)		13	13	13
11	Теппінг - тест		32.25	32.42	31.25
12	Швидкісна координація рухів	Кількість попадань	71.25	72.55	73.75
		Кількість промахів	3.2	2.7	2.6

Результати виконання стрибка в довжину з місця серед студенток цього закладу свідчать про нерівномірний розвиток їхніх швидкісно-силових здібностей. Зокрема, протягом першого і другого курсу спостерігається позитивна динаміка, тоді як на третьому курсі показники починають знижуватися, доходячи до рівня, нижчого за той, що був зафіксований на першому курсі.

Оцінка рухливості суглобів хребта виявила вікові зміни, які включають як позитивні, так і негативні аспекти. Зокрема, між першим і другим курсом збільшується амплітуда нахилів на 45,5 %, але до третього курсу ці показники повертаються майже до вихідного рівня. Водночас аналіз засвідчує однорідність фізичного розвитку студенток у різних вікових групах.

Дослідження силової витривалості через тест "згинання та розгинання рук в упорі лежачи" продемонструвало позитивну динаміку до другого курсу. Однак на третьому курсі спостерігається певне зниження результатів, хоча вони залишаються на рівні, що не опускається нижче за початковий. Характеристики розвитку силового компоненту були також досліджені за результатами вправи "підйоми тулуба за одну хвилину". У цьому випадку протягом усіх трьох років спостерігалось стабільне зростання показників.

Аналіз результатів вправи "вис на зігнутих руках", що характеризував рівень силової витривалості м'язів плечового поясу, показав чітку позитивну динаміку протягом усіх років навчання. Упродовж трьох курсів рівень розвитку

цих показників зріс на 66 %. Щодо розвитку спритності за результатами бігу 4х9 метрів, помітно, що з першого до другого курсу показники залишалися стабільними, проте на третьому курсі зафіксоване незначне зниження. Швидкісні характеристики оцінювались через тестування бігу на 100 метрів.

Аналіз отриманих даних вказує на негативну тенденцію: протягом усіх трьох років результати поступово погіршувалися. Витривалість студенток вимірювали за допомогою бігу на дистанцію 2000 метрів. Результати свідчать як про позитивні, так і про негативні зміни. З першого до другого курсу відзначено погіршення показників, однак на третьому курсі вони демонструють значне покращення, перевищуючи початковий рівень.

Позитивна динаміка також простежується у результатах динамометрії, яка використовувалася для оцінки рівня розвитку силових здібностей майбутніх спеціалісток. Аналіз отриманих даних показує зростання силових здібностей на 13%, що може свідчити про активний процес формування м'язової тканини у цьому віковому періоді.

Рівень розвитку професійно-прикладних фізичних здібностей студенток НУБіП було проаналізовано за допомогою тепінг-тесту, а також оцінки показників, пов'язаних із швидкісною координацією та точністю рухів. Метод тепінг-метрії дозволив оцінити не лише частоту рухів, але й витривалість нервової системи.

Результати аналізу свідчать про позитивну динаміку у розвитку частоти рухів у період з першого до другого курсу, проте надалі було зафіксовано зниження цього показника на 3,2% порівняно з початковим рівнем. Оцінка швидкісної координації рухів рук продемонструвала прогрес у цій здатності, що проявилось у зменшенні кількості допущених помилок. Такий результат вказує на поліпшення професійно важливих навичок та вмінь, що є закономірним наслідком виконання завдань з професійно-прикладної фізичної підготовки.

Ефективна організація навчально-тренувального процесу, спрямованого на розвиток як загальних, так і професійно-прикладних фізичних здібностей, можлива лише за умови наявності об'єктивних даних про вплив різних типів навантаження. Для забезпечення цієї мети результати дослідження були опрацьовані із застосуванням методів математичної статистики. Це у свою чергу дало змогу створити трирівневу диференційну оцінку розвитку компонентів загальної та професійно-прикладної фізичної підготовки жіночої статі у віці 17–20 років, які навчаються за спеціальностями економіки та менеджменту (Табл. 2).

Таблиця 2

**Оцінка фізичної підготовки до професійної діяльності студентів III курсу
НУБіП (дівчата)**

№ п/п	Показник		Рівень		
			Низький	Середній	Високий
1	Стрибок у довжину 3 місця, см.		147-162	169,5 - 184,5	192-207
2	Нахил тулуба вперед сидячи, см.		1,0- 1,4	1,6-2,0	2,2-2,6
3	Згин, та розгин, рук в упорі лежачи (разів)		10 - 14	16-20	22-26
4	Кількість підйомів тулуба за 1 хв., раз		33-38	40-46	47-53
5	Вис на зігнутих руках, с.		0-1	3-7	9 - 13
6	Біг 4 x 9 м., с.		12,0- 11,5	11,3 - 10,9	10,6- 10,2
7	Біг 100 метрів, с.		18,3 - 17,6	17,3 - 16,6	16,2- 15,5
8	Біг 2000 метрів, хв., с.		13,06 - 12,05	11,55 - 10,53	10,03-9,02
9	Динамометрія (максимальне зусилля)		18-22	24-28	30-34
10	Динамометрія (50% від максимального)		8-11	13 - 16	17-20
11	Теппінг — тест	Середнє значення кожного етапу	26-29	30-33	34-37
		Середнє значення загал. кількості	155 - 172	180-196	204 - 220
12	Швидкісна координація рухів	Кількість попадань	55 - 65	69-79	83-93
		Кількість промахів	4-5	3-2	1 -0

Висновки

Науково-технічний прогрес та модернізація економіки країни постійно висувають вищі вимоги до професійних компетенцій спеціалістів різних галузей. Це, у свою чергу, зумовлює потребу у розвитку як фізичних можливостей, так і психомоторних якостей, що є важливими для ефективності професійної діяльності. У таких умовах зростає актуальність оновлення методичних підходів у сфері фізичної підготовки.

Одним із ключових завдань є ширше застосування словесних і наочних методів, які передбачають поетапне засвоєння вправ. Значна частина занять має проводитись у складних умовах, які стимулюють роботу зорових, слухових і тактильних аналізаторів. Це вимагає дотримання достатнього часу для відпочинку навіть за низької чи середньої інтенсивності навантажень.

Основною формою фізичної підготовки студентів залишаються навчальні заняття, тоді як закріплення набутих навичок і вдосконалення професійно-прикладних фізичних якостей відбувається під час виробничої практики. Остання має чимало переваг завдяки спеціалізованим умовам, використанню відповідного обладнання та можливості оперативного контролю виконання професійних завдань.

Дослідження вікових особливостей фізичного розвитку свідчать про поступову динаміку зростання фізичних показників. Зокрема, у студенток відзначається прогрес у таких показниках, як виконання підйомів тулуба протягом хвилини, вис на зігнутих руках, біг на 100 метрів та кистьова динамометрія. Також поліпшуються результати, пов'язані зі швидкісною координацією рухів і точністю роботи рук.

Експериментальні дослідження фізичних можливостей студентів НУБіП дозволили із використанням методів математичної статистики розробити трирівневу диференційовану систему оцінювання. Ця система пропонується для застосування на завершальному етапі фізичної підготовки студентів

економічного профілю, забезпечуючи оперативний моніторинг їхніх результатів і загального рівня професійної підготовленості.

Список літературних джерел

1. Ареф'єв В., Саламаха О. Особливості фізичного розвитку студентів різного фізичного здоров'я. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, 2024. № 11(184). С. 18-22.
2. Вовк Ігор, Лапшина Галина, Ластовецька Катерина, Нестеренко Лілія. Оцінка рівня фізичної підготовленості студентів аграрних спеціальностей. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. Вип. 10 (29), 2020. С. 12-18.
3. Горбатюк, Р. М., Калаур, С. М., Сорока, О. В., Волкова, Н. В. Сучасні педагогічні підходи до підготовки майбутніх економістів в системі фахової передвищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2026. № 26.
4. Гребінка Г.Я., Куспиш О.В., Кубрак Я.Д., Рожко О.І. Формування інформаційного простору фізичного виховання студентів технологіями дистанційного навчання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2020. Вип. 3 (123). С. 33–37.
5. Горохолінська, І., Бродецький, О. Етична підготовка фахівців у закладах вищої освіти: ідейно-ціннісна мотивація та вимоги стандартів вищої освіти. *Освітологія*. 2021. №10. С. 15 - 23.
6. Демідова О., Могилко С. Оцінка фізичної підготовленості студентів I-IV курсів Державних закладів освіти. *Наук.-практ.журнал «Спортивний вісник Придніпров'я»*. Дніпро, №1, 2018. С. 152-158.
7. Завидівська Н. Шляхи оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів вищих навчальних закладів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. наук. ун-ту ім..Лесі Українки*. Луцьк. 2010. №2 (10). С. 50-54.

8. Панчук А, Панчук І., Шелюк В., Кашуба А. Сучасні підходи вдосконалення фізичної підготовки студентів у вищих закладах освіти. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць. 2022. Том 1, № 1 (103). С. 161-173.
 9. Пилипей Л.П. Моделювання ППФП студентів ВНЗ. Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків. 2009, № 4. С. 145-148.
 10. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів. Монографія. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009. 312 с.
 11. Салатенко , І., Харченко , С. Сучасні проблеми фізичного виховання студентів економічних спеціальностей. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, October 6, 2023; Valencia, Spain, 2023. С 92–96.
 12. Шкребтій Ю. М. Стан та напрями удосконалення системи фізичного виховання молоді. Наук.-практ.журнал «Спортивний вісник Придніпров'я». Дніпро. 2005. № 1. С.13-16.
 13. Шупік І.Є. Підвищення рівня фізичної підготовленості студентів на заняттях з фізичного виховання як основа розвитку їхньої професійної компетентності. ВІСНИК Херсонського національного технічного університету. 2021. № 3 (78). С.194-199.
 14. Asauliyuk I, Diachenko A. The peculiarities of the physical state of students of educational institutions in the process of physical education. *Health, sport, rehabilitation*. 2019. No 5(1)/ С. 9-14.
- .